6 Σεπτεμβρίου 2021

Είδαμε το «Ο Άνθρωπος του Θεού» με τον Άρη Σερβετάλη στο ρόλο του Αγίου Νεκταρίου

Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός / Θέατρο, Κινηματογράφος, Ντοκυμανταίρ, TV και Διαδίκτυο

Μαρία Δημητριάδου

Η αγγλόφωνη ελληνορωσική συμπαραγωγή «Ο Άνθρωπος του Θεού» της Yelena Popovic, έχει εντυπωσιακό διεθνές καστ και συντελεστές. Η παραγωγή είναι των Simeon Entertainment και View Master Films, σε συνεργασία με τη Μονή Βατοπεδίου και το Ινστιτούτο Άγιος Μάξιμος ο Γραικός, την Ιερά Μητρόπολη Μεσογαίας και Λαυρεωτικής και άλλους, ενώ υπάρχει υποστήριξη και από το Ελληνικό Κέντρο Κινηματογράφου.

Ο «Άνθρωπος του Θεού» ήρθε στις 26 Αυγούστου στις οθόνες των ελληνικών κινηματογράφων , έχοντας αποσπάσει το βραβείο κοινού στο Διεθνές Φεστιβάλ Κινηματογράφου της Μόσχας και στο Los Angeles Greek Film Festival. Και βλέποντας την ταινία, γρήγορα καταλαβαίνουμε το γιατί!

Μπορεί κανείς να νομίσει ότι η προτίμηση του κοινού οφείλεται στο θέμα της ταινίας, που είναι η ζωή του κοσμαγάπητου και θαυματουργού αγίου της Ορθοδοξίας Νεκταρίου Κεφαλά, του γεννημένου στη Σηλυβρία της Μικράς Ασίας το 1846. Η ταινία παρουσιάζει τα 30 τελευταία χρόνια της ζωής του, μέχρι το θάνατό του στην Αθήνα το 1920. Ο Νεκτάριος έγινε επίσκοπος Πενταπόλεως στην Αίγυπτο, από όπου εκδιώχθηκε συκοφαντημένος και ήρθε στην Ελλάδα, για να γίνει μετά από περιπέτειες διευθυντής της Ριζαρείου Εκκλησιαστικής Σχολής και τελικά ιδρυτής γυναικείου μοναστηριού στην Αίγινα, το οποίο ανθεί μέχρι τις μέρες μας. Όμως το πράγμα με την προτίμηση του κοινού δεν είναι τόσο απλό.

Η κριτική μας

Κατ’ αρχήν, από την πρώτη μέχρι την τελευταία στιγμή η ταινία επιδεικνύει έναν σπάνιο συνδυασμό σκηνοθετικής μαεστρίας, υψηλής κινηματογραφικής αισθητικής κι έντονης αίσθησης του μέτρου, φέρνοντας στο νου τη ρήση του Γάλλου σκηνοθέτη Αμπέλ Γκανζ: «Δεν είναι οι σκηνές που κάνουν μια ταινία, αλλά η ψυχή των εικόνων.»

Η πλοκή της ταινίας μπορεί να ξαφνιάσει ευχάριστα ακόμα και κάποιον που γνωρίζει την ζωή του αγίου Νεκταρίου: Περιγράφει τα καταγεγραμμένα γεγονότα πιστά, αλλά με τρόπο πρωτότυπο, χωρίς να γίνεται προβλέψιμη.

Η δομή της ταινίας υπηρετεί αριστοτεχνικά την πλοκή, κρατώντας έναν ρυθμό ιδανικό: Δεν είναι πολύ γρήγορος, δεν είναι και καθόλου αργός. Η μετάβαση από το ένα μέρος της ταινίας στο άλλο γίνεται ομαλά, με ροή και χωρίς κοιλιές. Η ένταση κλιμακώνεται σταδιακά, και ο θεατής οδηγείται στην κάθαρση του τέλους όπως όταν ανεβαίνουμε ένα βουνό, όπου τη μια σκαρφαλώνουμε σε απότομα βράχια και την άλλη βαδίζουμε σε ομαλά οροπέδια.

Ο θεατής εισάγεται στον κόσμο του πρωταγωνιστή και αντιλαμβάνεται το ποιόν

του από τα πρώτα δευτερόλεπτα της εμφάνισής του στην οθόνη, ενώ μέχρι το τέλος της ταινίας έχει σχηματίσει εμπεριστατωμένη άποψη για την προσωπικότητά του. Όλοι οι χαρακτήρες, πρωτεύοντες και δευτερεύοντες, αναπτύσσονται ικανοποιητικά, σε διαφορετικό βαθμό ο καθένας. Μερικοί χαρακτήρες, όπως του Κώστα, βοηθού του Νεκταρίου, και του Χρήστου, προέδρου της Ριζαρείου Σχολής, παρουσιάζονται σε βάθος. Αυτοί οι δύο χαρακτήρες σε σχέση με τον πρωταγωνιστή, αναδεικνύονται σε αρχέτυπα ανθρώπινων συμπεριφορών: Ο Κώστας, που επιζητά συνεχώς την ανάδειξη του Νεκταρίου σε Πατριάρχη Αλεξανδρείας, είναι ο άνθρωπος που αντιδρά δυναμικά στην αδικία και θέλει την αναγνώριση και την επιβράβευση των αρετών σε αυτή τη ζωή. Ο Χρήστος είναι ο οπαδός μιας δυτικοτραφούς, «διαφωτιστικής» ιδέας για την πρόοδο, που τρέφει καχυποψία απέναντι στον ασκητισμό, και αντιπαρατίθεται στον Νεκτάριο όπως ο Βαρλαάμ ο Καλαβρός στον άγιο Γρηγόριο Παλαμά. Αλλά και η κακοποιητική μητέρα Βούλα, είναι η ναρκισσιστική προσωπικότητα που περιφρονεί τους ανθρώπους και την ελευθερία τους και προσπαθεί να χειραγωγήσει τους πάντες με ψέματα, προκειμένου να πραγματοποιήσει το εγωιστικό της θέλημα. Τα κίνητρα όλων των χαρακτήρων δίνονται με πολύ ευδιάκριτο τρόπο, χωρίς περιστροφές και καθυστερήσεις.

Οι διάλογοι ακούγονται φυσικοί αλλά ταυτόχρονα είναι πολύ περιεκτικοί, εξελίσσοντας αβίαστα την υπόθεση, ενώ όλες οι συζητήσεις αναπτύσσονται με λογική σειρά. Η γλώσσα του σώματος των ηθοποιών συμβαδίζει τέλεια με τα λόγια των διαλόγων. Οι σκηνές, αυτοτελή επεισόδια μέσα στο μεγαλύτερο έργο, καταδεικνύουν το λιτό ύφος και τη σκηνοθετική αρτιότητα της Πόποβιτς. Τα μαγευτικά πλάνα της ταινίας, που γυρίστηκε στην Αθήνα, το Λαύριο και την Αίγινα, οφείλονται στον εξαιρετικό διευθυντή φωτογραφίας Παναγιώτη Βασιλάκη. Και παρότι η ελληνική φύση προσφέρεται για πανέμορφα, καλλιτεχνικά πλάνα που αφθονούν στην ταινία, μια από τις πιο εντυπωσιακές οπτικά σκηνές της, που δείχνει την προσευχή του αγίου Νεκταρίου προς την Παναγία πριν εισαχθεί στο Αρεταίειο Νοσοκομείο, τραβήχτηκε σε εσωτερικό χώρο. Γενικά, όλες οι σκηνές εσωτερικού χώρου της ταινίας έχουν ιδανικό φωτισμό.

Όλοι οι ηθοποιοί, από τον Αιγύπτιο Μηνά μέχρι τον πατριάρχη Σωφρόνιο του Νικήτα Τσακίρογλου και τον παράλυτο του Μίκυ Ρουρκ, που σφραγίζει το φινάλε της ταινίας μ’ ένα ρεσιτάλ ερμηνείας, παίζουν από πολύ καλά έως καταπληκτικά. Μάλιστα ενώ οι περισσότεροι, ως μη αγγλόφωνοι, μιλούν αγγλικά με ξενική προφορά, η ποιότητα της ερμηνείας τους κάνει αυτό το στοιχείο μη σημαντικό για τον απροκατάληπτο θεατή, μη αφήνοντάς τον να εστιαστεί εκεί. Στο μυαλό μένει ο

«Κώστας» του Αλεξάντερ Πετρόφ, ο «Χρήστος» του Χρήστου Λούλη, η «Βούλα» της Καριοφυλλιάς Καραμπέτη, αλλά και η κακοποιημένη από τη μητέρα της «Μαρία», της Τόνιας Σωτηροπούλου, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι μπορούμε να ξεχάσουμε τους υπόλοιπους ηθοποιούς! Ο πρωταγωνιστής Άρης Σερβετάλης είναι στην κυριολεξία καθηλωτικός. Έχει κάνει τόσο καλή δουλειά με τις εκφράσεις του προσώπου, τον τόνο της φωνής και τη γλώσσα του σώματος, δείχνει μια τόσο συγκλονιστική αμεσότητα και απλότητα, που παρότι υπάρχουν τόσες φωτογραφίες του αγίου Νεκταρίου και ξέρουμε πώς ήταν, ώρες-ώρες νομίζει κανείς ότι πραγματικά βλέπει τον άγιο στην οθόνη.

Το μερίδιό τους στο τέλειο οπτικό αποτέλεσμα έχουν τα κοστούμια της ενδυματολόγου Εύας Νάθενα, που έκανε τεράστια έρευνα για να αποδώσει σωστά την παραμικρή λεπτομέρεια, τα λειτουργικά σκηνικά του Σπύρου Λάσκαρη, το νευρώδες μοντάζ του Λάμπη Χαραλαμπίδη και το αριστοτεχνικό μακιγιάζ της Κατερίνας Βαρθαλίτου. Την ταινία ντύνουν ηχητικά οι ατμοσφαιρικές συνθέσεις του Ζμπίγκνιεφ Πράισνερ, τον οποίο γνωρίζουμε από τις ταινίες του Κριστόφ Κισλόφσκι. Στην ταινία ακούμε και τη χορωδία βυζαντινής μουσικής Μαΐστορες της Ψαλτικής Τέχνης, τη Συμφωνική Ορχήστρα της Βαρσοβίας, τη Lisa Gerrard των Dead can Dance και το κανονάκι του Πάνου Δημητρακόπουλου.

Η σκηνοθέτρια Γελένα Πόποβιτς έχει δηλώσει ότι «κανείς δε μπορεί να εκδραματίσει την αγιότητα, παρά μόνο την πραγματικότητα», ενώ ο πρωταγωνιστής Άρης Σερβετάλης ότι «δεν ξέρει πώς δείχνεται η αγιότητα». Το αποτέλεσμα που βλέπουμε στην οθόνη όμως, ακριβώς επειδή είναι απόλυτα άρτιο από καλλιτεχνική άποψη ενώ εκδραματίζει πιστά την πραγματικότητα ενός αγίου, δεν μας παρέχει μόνο την ψυχική ανάταση που δίνει ένα κινηματογραφικό αριστούργημα, αλλά και μια ιδέα για την αγιότητα.

Πηγή: mikrofwno.gr